

J E L E N K O R.

43. szám

Pest, szombat május 28.

1836.

F o g l a l a t: Magyarország (kinevezések; az új koronaőr beszédei országgyűlés végén; Szervia szelén új harminczad; egyveleg.) Ausztria. Anglia (a' capuai hg. és mis P. Smith; az írlandi hatósági törvényjavaslat a' felsőházban; két Stuart 's a' t.) Franciaország (követházi vitások máj. 13-ig; Odillon Barrot Rouenben; algieri hír; a' Szajna kiáradása.) Spanyolország (cortesi vitások april 30-án 's május 6-án; s. sebastiani ütközet; Sagastibelza halála; egyveleg.) Portugália. Németország (würtenbergi országgyűlés; Leon püspök Frankfurtban 's a' t.) Németalföld. Svédország. Törökország. Gabonaőr. Pénzkelet. Du-
navízállítás.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Ö cs. kir. fősége, gróf Mittrowszky birodalmi fő kancellár-hoz május 17-ik. intézett legfensőbb határozata szerint a' velencezi kormánysszékhöz alelnökké gróf Pálffy Aloizt, ugyanazon kormánysszékeknek eddigi tanácsnokát;

Január 26-ikáról a' magyar kir. udv. kancelláriához intézett legfensőbb határozata szerint Rasztoyich János eszéki plebanust és consistoriumi tanácsnokot „Pécsi sz. Ágoston“ czimzetes prépostjává, — Pelesich József mitroviczai plebanust és esperest „Zembéni szent László“ czimzetes prépostjává, — és Lausch János vinkovezei plebanust és esperest „Nagy-Váradi sz. György“ czimzetes prépostjává méltóztatott kinevezni;

april 26-iki legfensőbb határozata szerint Papp Macedon nyugalmazott alezredest, ki katonai érdemei miatt már ezelőtt nemes-séggel ajándékozott meg, most „Macedonfi“ czimnévvel fölrüházi.

Szilassy József ő exejának mint ujon választott koronaőrnek köszönő beszéde az ország RReihöz:

„Felső ges es. k. Főherczeg Nádorispán ur! Nmgü Főrendek! Tekintetes Karok és Rendek! Minden magyar nemes ember a' szent korona tagja; melly koronát becsülni, és az arra szentelt Főt tisztelni, mint a' társaság köz javát és hárságát eszközlő 's fentartó földi legfőbb hatalmat, tartozik. Erre kötelez mindnyájunkat kedves magyar Hazánk constitucionalis törvényes alapos helyeztetése, melly azt kívánja: hogy a' Főnek, javunkra esküdt kegyelmes királyunknak javát, mint a' hazafiaknak boldogságokkal szoros egybeköttetésben levőt, kiki a' maga köréhez képest, hiven mind a' kettőt együtt munkálkodja; és ha ezt teljesíti, minden érzékeny jó szív nyer olly belső nyugodalmi jutalmat, melly meghalad minden egyéb világi tisztességeket, jutalmakat. Illy gondolat vezérlett engemet egész polgári köz hivatalaimnak fél századot meghaladott időszakza alatt gyakorlott viselésében; főképen midőn negyven esztendő meghaladott időtől fogva olly bölcs, igazságot és egyenlőséget gyakorlott fővezérrel, mint a' felső ges Főherczeg, Hazánk kegyelmes Nádora volt, szerencsés lehettem dicsekedni: a' mikor sok viszontagságai közl kedves Hazánk-nak kiki tapasztalhatta fáradsáttal hasznos munkásságát, de kivált a' ki köz hivatalbeli öszveköttetésben vele munkálkodhatott, látta a' napfényhez hasonló jó példáját a' köz fontos tárgyak vezérlésében. En magának érdemet nem tulajdoníthatok; mert kötelességemet teljesítvén, azt tettem, mivel tartoztam. A' melly tisztesség most reám háramlott azzal, hogy minekutánna dicső emlékeztül, már az örökkévalóságban koronázottot Első Ferencz ritka kegyelmű Királyunk a' magyar szent korona-örzői hivatalban megüresült helynek betöltésére szánt érdemes férfiak sorában engemet is, mint régi hív szolgáját méltóztatott említeni, és mostan kegyelmesen uralkodó Felső ges Királyunk, ki nyomdokait dicsőült atyjának követvén, hasonlóképen a' megüresült korona-örzői helyre kijelölt érdemes hazafiak közé venni méltóztatott, ezen kettőzetett királyi kegyelmes akarattal pedig mind fels. Nádorispán urunk és a' Mlgos Főrendek, mind kedves magyar Hazánk országgyűlési tanácskozásra öszvegyült érdemekkel teljes fiait, képviselői a' tek. Karok és Rendek, egyetértőleg kijelentett szavazatok által megnyugodván, én a' díszes magyar szent korona-örzői országos hivatalra választatni méltónak ítélttem, ezt az isteni gondviselés bölcs munkájának, és minden igaz magyar hazafi szent korona tagjának ösztönül arra szolgálónak tartom, hogy köz hivataloknak a' Király, Haza és az Embereiség hasznára igyekező hűséges viseletével járjon világi pályáján; magamra nézve pedig hasonló figyelmeztetésül arra, hogy még hátra levő napjaimban is kettőzetett igyekezettel iparkodjam kötelességeimet pontosan teljesíteni, mellyekkel tartozom jó Istenemnek, jó királyoknak, kedves Hazámnak és polgártársaimnak, hogy így a' felőlem vett jó reménységnek megfelelhessenek, és kegyelmét, kegyességüket, bizodalmut, szives hajlandóságukat a' f. főkormányának, fels. Főhg. Nádorispán urunknak, a' Mlgos Főrendeknek és a' Tek. Karoknak és Rendeknek, mellyekért alázatos haládatos köszönésemet ez uttal élő szóval buzgóan teszem, tovább is megérdemelhessem; mellyekbe magamat mély 's illendő tisztetélem 's haládatos köszönem mellett alázatosan 's bizodalmasan újra ajánlom; örökösen maradván alázatos hív szolgájak.

Ugyanannak beszéde a' királyi trón előtt.

„Sacratissima Caesareo Regia Apostolica Majestas! Domine Domine Clementissime! Gratitudinem meam intima veneratione junctam enunciare sustineo, incipiendo a' memoria benignitatis gloriosae remissionis regis nostri condam clementissimi Francisci II Genitoris optimi Sacratissimae Majestatis vestrae Caesareo Regiae desideratissimi, cujus praeclara vestigia sequendo etiam in supplenda Sacrae Regni Hungariae Coronae Conservatoris vacante statione propositorum per Eandem Mitm Ssmam gravium virorum de Rege ac Regno bene merito seriei me quoque veteranum status servum, fidelemque Majestatis Regiae subditum benigne adnumerare dignabatur. In sequelam talis benignae propositionis, accedente gratiosissimo assensu Serenissimi Dni Caes. Regii haereditarii Principis, Regni Hungariae Palatini ac comitalis Praesidis, cum per Excelsos Proceres ac Inclitos Status et Ordines comitaliter congregatos reapse in Regni Sacrae Coronae Conser-

vatore gratiose eligi, per Majestatem Ssmam Regio Apostolicam gloriose regnantem subinde clementer confirmari fortuna mihi contigerit. Hoc benignitatis et gratiae multum aestimabile signum longe in majori gradu venerabundus interne sentio, quam ut verbis condigne sensa exprimere possem. Sive enim honoris dignitatem, custodiam quippe maximi Regis et Regni thesauri, perpendam, sive in-aestimabilis Regiae Clementiae ac communis fiduciae in mea exiguitate locatae pretium considerem, ad manifestandam sufficienter gratitudinem quia verba deficiunt, brevibus in complementum debitae gratitudinis, cum cineribus duntaxat meis cessaturae, per successores tamen meos fideliter continuandae, sancte promitto: quod conatus meos eo convertere intendam, ut auxiliante Deo, residuis diebus, quos in cursu mundanae vitae exigendos habeo, Majestati Vestrae Ssmae Caes. Regiae, ac Augustae Domui fidelis servitia locare, commodaque junctim cum carae Patriae ac concivium commodis promovere ac ita exspectationi de me conceptae ad amissim respondere queam. Quidum cordicitus precor, ut Divina Majestas gloriosum regimen Ssmae Majestatis Vestrae Caesareo Regiae omni ex parte felici longaeva vita in solatium Augustae Domus, fideliumque subditorum emolumentum coronet, ut diutissime „RECTA TUERI“ possit, totique Augustae Domui Austriae benedictionem suam terrestrem et coelestem largiatur! Clementiae ac benignitatis Ssimae Majestatis Vestrae Caesareo Regiae homagiis cum subjectione devotus maneo perpetuo fidelis subditus et cultor integerrimus.“

Ö cs. k. Fősége a' kereskedés könnyítésére a' szerviai határon, Raesán egy k. magy. harminczad föllállítását azon rendeléssel, hogy marha határozatlan számmal, egyéb czikkek pedig a' tariffaszabályok szerint vitethessenek ki, legkegyelmesebben ideiglenesen megengedni, 's az oda kinevezendő 30adosnak 400 forintnyi évenkénti fizetést és 100 forintnyi szálláspénzt rendelni méltóztatott. (kir. kam. tudósítás.) —

Pest. F. május 21-ikén a' helyv. vall. dunamelléki főtiszt. egyházi megye közgyűlésében fölvastatott a' nagymélt. m. kir. Helytartóság utján érkezett, dicsőségesen országgló királyunk azon kegy. engedelem-levele, mellynél fogva ő cs. kir. Fősége a' tisztelt egyházi megye fölterjesztett alázatos kérelmére azon egyházi megyében fő iskolai (lyceumi) rangra a' kecskeméti ezelőtt volt gymnasialis tanító-intézetet, fölemelni méltóztatott. Melly k. engedelem következtében azon lyceumban, mint más több evang. lyceumokban a' felsőbb tudományok taníttatása f. eszt. october 1-sőjén fog elkezödni.

Pesten pünkösdnapiján a' pesti jóltevő Asszony-egyesület céljaira a' játékszinben akademia tartatván, a' bejött tiszta jövedelem mintegy 600 egynehány fra ment vtóban, mi újabb bizonyosság a' közönség részéről a' tisztelt egyesület nemes céljainak mind kellőbb becsülése mind tisztább méltatása felől. Különös említést érdemel a' játékszin bérlője, ki a' szinnek szives átengedésén és teljes alkalmazásán kívül sajátjából is 100 vtó frttal toldotta a' jövedelmet, melly szivességével a' segített szűkölködők forró halálján kívül, méltán sajátjává tette különösen a' tisztelt. Asszony-egyesület figyelmét 's hálás érzelmét.

Lőse május 21-ikén. Nálunk f. h. 14-ikén estve a' szinjáték után, a' hangászat néhány kedvelője a' város piacszán muzsikáltatni akarván, az eső miatt a' vármegye-ház előtt levő mészgödör sindedelyfedele alá vonultak, de a' mészgödör deszkázatja nem birta az emberek sűrű tömegének súlyát, 's szörnyű ropogással beszakadott, a' rajta álló sokaság pedig a' három ölnyi mélységbe lezuhant. Egy 13 esztendő tanuló ifju, kit esés közben egy gerenda agyon zúzott, holtan huzatott ki a' gödörből, más több ember is tetemesen sérült meg, és ha a' gödör fenekén nem lett volna mész, tán még több baj is lett volna. — Városunk egy új díszet köszönhet Wasa hg. ezredbeli itt tanyázó zászlóalj tisztakarának, melly ön költségén egy sétahelyet (promenádöt) a' város legszebb téréen alkotott. — E' közhasznu vállalat megérdemli utódink hálás emlékeztetést is.

Szathmárban Kökh József kanonok 's spát ur f. május 13-ikán életének 69-ik évében meghalálozott. A' boldogult nagy kedvelője lévén az építészetnek, ebben magának sok oldalu ismérteket szerzett 's Szathmárban a' káptalani épületek jobbára az ő fölügyelése alatt épültek föl. Számos polgár Szathmárban neki köszönheti jólétét.

A U S Z T R I A.

Az udvari ujság szerint, azt mondja egy bécsi levelező az Allg. Ztgban: A' császár Belgrádban a' szerb fejdelemségben consuli tisztséget állított fel, 's e' helyre Mihanovics urat, ki eddig a' fumei kormánynál titoknak volt, nevezte ki. E' tisztség felállítására fontos dolog. Hihetőleg Oroszország sem fog sokáig késni Ausztria példáját követni, 's Belgrádban hasonlóan ügyviselőt küldeni; sőt a' kereskedés növekedő fontossága a' Dunán más hatalmakat is rá fog bírhatni, hogy ügyviselőket küldjenek oda. —

Egy másik bécsi levelező szinte az Allg. Ztgban, következő május 6-án: „Tegnap volt a császári Aukertben az évenként dívatos barom-kiállítás. A császár személyesen megtisztelte azt jelenlétével, s a díjakat is személyesen osztá ki. Ezen kiállítás, mellyel mindenféle mezőgazdasági minta is össze van kötve, a mezőgazdaságra nézve igen jótékony befolyásu, — s különösen előmozdította a juhtenyésztést s nemesítést. Azonban feltűnő volt, hogy a némely igen jeles darabok mellett az ausztriai tartományokból, Magyarországból is számos darab jeles marha volt kiállítva, mellyek amazokkal legkomolyabb versenyre látszanak lépni. —

A N G L I A.

A Capuai herceg és Miss Penelope Smith majus 5-én vásárnap a londoni sz. György egyházban kihirdették. — Spring-Rice az országos költség fölött benyújtott tudósításával igen kedvező benyomást tén a ház mindkét oldalán. Beszéde végén bővebben kiereszkedett azon kereskedési merész vállalkozások fölött, mellyek annyiféle társaságra adnak alkalmat. E tekintetben igen nagy előgondoskodást ajánlott s vigyázatot. — Ezen intést Sir R. Peel még bővebben fejté ki, s vele egyértelműleg nyilatkozott P. Thompson ur. Beszédikben érinték mind a sok részvényes társaságot, mind haszontalan céljaikat. — Egyedül Liverpoolban s Manchesterben annyi részvényes társaság keletkezett ezen év kezdetén, hogy összes tőkepénzökét 38 millió font sterlingre számíthatni. — E társaságok nagy része csak azon célra állott össze, hogy a részvényekkel-kereskedést mozdítsa elő. A Literary-Chronicle felszámítja, hogy az utóbbi év óta Londonban 119 részvény-társaság állott össze; mellyek közül 41 bányatársaság, 85 vasut-társaság, s 43 külön-célú s című társaság. — A bányatársaságok tőkepénze 2,894,000 ft. st.; a vasut-társaságoké 34,040,000 ft. st.; a többié pedig 56,845,000 ft. st. A pénzcsarnokon mindazáltal mind ezen szigorú megrovás sem csonkítja meg a részvény-kereskedést.

A Capuai herceg és miss Penelope Smith, kik Londont majus 7-én hagyták el, 11-én ismét visszatértek, s Mivart lakába szállottak, hol tudnillik eddig is laktak. Közönségesen azt hiszik, hogy mivel Londonban össze nem adathattak, Gretna-Greenben a kovács által adatták magukat össze. — Előbbi hír szerint már egyszer kihirdették Londonban. —

A felsőház ülésében majus 9-én az irlandi hatósági törvényjavaslat biztosságba jött, hol Lyndhurst lord, mihelyt az első záradék, melly az irlandi hatóságokat illető valamennyi mostani törvényt, tehát magokat a hatóságokat is eltörli, elfogadtatott, egész sor indítványt jelentett a többi záradékhoz, s ezen indítványok mind azon elvre alapítvák, hogy valamennyi jog, melly eddig a hatóságokat illető, némi módosítások mellett a koronára ruháztassék át. Lyndhurst indítványai Melbourne lord, s Clanricarde a lord kancellár ellenmondásai ellenére 107 szóval 53 ellen elfogadtattak. — Richmond hg legalább a nagyobb irlandi városok számára ohajtotta volna megtartatni a hatóságokat, de 98 szóval 45 ellen leszavaztatott. — Holland lord is ellenmondott a tory peerek ezen bánásának s viseletének, — nyilvánítván, hogy a törvény nem foglalhatja magában épen ellenkezőjét annak, mit czíme mond. (A jelen törvényjavaslat az „irlandi hatóságokról szól, a Lyndhurst l. javasolta törvény által pedig minden hatóság, eltörletik.) — Az alsóházban szinte majus 9-én a gyárokban dolgozó gyermekek munkaidejét kiszabó törvényjavaslatról folyt a vita, mellynél fogva 12 éven túl a gyermeknek szabadságában áll 12 órát dolgozni vagy nem, 12 óra alul csak Sat. —

A felsőház ülésében majus 13-án (mellyben Melbourne lord betegsége miatt nem jelenhetett meg) fölkelte Lansdowne lord, s így szólott: „Minthogy a nemes és tudós lordot (Lyndhurst) nem látom helyén, úgy tartom, ohajtásához képest cselekszem, ha hétfőre, úgyminth majus 16-ára halasztom a biztosság tudósítását azon törvényjavaslat fölött, mellynek előbb „Irland hatósági törvényjavaslat” volt neve, mellybe azonban ő lórsága annyi javaslatot s indítványt tölt, hogy azt most méltán az ő törvényjavaslatának nevezhetni.“ — Roszlyn lord: „Ellenmondok nemes barátom nevében minden gyanunak, mintha szándéka volna beavatkozni, midőn arról van szó, hogy nap határozassék a kormány által előterjesztett törvényjavaslat vitájára.“ Holland lord: „Az én szavam által pedig ünnepélyesen bizonyítja a kormány, hogy nem nézi sajátjának többé azon törvényjavaslatot, melly alaphatározásiban s egész lényegében megmáskított. Nemes társam azt Lyndhurst lord törvényjavaslatának nevezé s ezen elnevezés helyes és kijelölő.“ — Roszlyn lord: „Akármint van, én nyilványitom, hogy nemes barátom, (Lyndhurst) hétfőn helyén leend.“ — Ehez képest a kormány már lemondott az irlandi hatósági törvényjavaslatról. —

Az alsóházban majus 10-én Berkeley-Grantley kérdésére azt felelé J. Russell lord, hogy az asszonyságok junius 1-től fogva be fognak a ház üléseibe bocsátatni, s bizonyos meghatározott külön karzaton veendnek helyet. — A Times ezen engedelemmel nincs megelégtülve, s e végett csipős cikkelyt tett közzé.

Midőn a felsőházban az irlandi rendőrségi törvényjavaslat forgott vitatás alatt, Londonderry marquis oda nyilatkozott hogy a lordhelytartó idővel még O'Connell Morgant is kinevezné majd rendőrség fejének. E kifejezésért O'Connell Morgan kihívá Londonderry marquist, de ez azzal menté magát, hogy O'Connellnek csak politikai, nem pedig személyes karakterét illette.

Ponsonby lord, britt követ Konstantinápolyban, Aristarchos ur oláh ügyviselő előterjesztésére keményen megfeddette a britt consult Bukarestben, Gesse urat gallaczi alconsult pedig letette, minthogy született oláhoknak britt ótalmat engedett s adott.

Két fiatal ember nagy zajt üt most Skó cziában az által, hogy magukat a Stuartok származékainak állítják. Egyik Stuart Eduárd Károlynak, a másik Stuart Sobieski Jánosnak nevezi magát, s Stuart Eduárd Károly praetendens unokájának adják ki magukat. Valóban úgy is látszik, hogy töle származnak, de nem házassági úton. Skót ruhában járnak, s az angol francia s olasz nyelveken kívül a gael nyelvet is nagy ügyességgel beszélik. — Valentia szigetén, Irland délnyugoti partján állomás készítetik rakhatók számára, mellyek által egyenes összekötés fog létesíttetni Ujyork s ezen rév közt tíz nap alatti átszállításra. —

F R A N C Z I A O R S Z A G.

Királyi rendelés april 20-áról meghagyja, hogy minden gyarmatlatkos, mielőtt rabszolgát Európába hoz, tartozik nyilványítani, hogy azon rabszolga szabad, s ha más valaki közbeszólana, tartozik biztositást nyújtani. — Minden rabszolga, ki e nyilványítás nélkül küldetik vagy hozatik Európába, mihelyt francia földre lép, szabadnak fog tekintetni s szabadságlevelet kapni. —

A Journal de Paris említi, hogy Odillon-Barrot ur Rouenbe megérkezett, s az angol vendégházban szállott meg. Bouvet-Rondel üdvözlé őt több hazafival. Szerencsét kívánt neki nemcsak állandóságához, mellyel hű maradt meggyőződéséhez a politikai hittagadás s elpártolás idején; hanem ahhoz is, hogy soha sem kéltő a szabadság győzelmét. Odillon Barrot megköszönte a megszólítást, felfogá a politikai kérdést s emlékezteté, hogy ha valamennyi biztosíték megsértetett is később, mellyeket a juliusrevolutio szerze, ez még nem ok kétségbe esni a jövendő iránt.

Több újság említi, hogy Dupin, a követház elnöke, e napokban bizonyos lakoma alatt, mellyet az Algierből visszatért Clauzel marsal tiszteletére adott magánál, a doctrinaire-féle követekkel hidegen bánt. Dupin e tekintetben a Temps szerkesztőjéhez levelet ír s rágalomnak mondja az egész dolgot, egyszersmind bizonyítja, hogy lakán követtársaival sohasem szokása véleménykülönöséget éreztetni. De a lapoknak sincs joguk a nyilványos emberek házi életébe bocsátkozni, s onnan egyes jeleneteket kiemelni. A lapok nyilványos karakterhez s tettekhez tartás magukat. —

A követház majus 11-én kérelmekkel foglalkozott. Ezek közül egyet a felső rajnai megyének két lakosa nyujtott be, s jelesül azon bánás ellen panaszkodnak, mellynek az izraelita vallásu francia polgárok Schweicz némely részében kitévék. — A kérelem minden további vitatás nélkül a ministeri tanács elnökéhez utasított. Ezentúl némely helybeli dolgokat tárgyazó javaslat fogadtatott el.

Május 13-án a követház a nyilványos építések törvényjavaslatá vitájába ereszkedett. A kamra tudnillik nyilványos építésekre tetemes pénzmennyiséget ajánlott meg 1833ban; a ministerium, s névszerint Thiers akkor mint belminister úgy sáfarkodott ezen építési költségekkel, hogy most a megkezdett munkákat újabb pótlékhitel nélkül tovább nem folytathatni. E pótlékhitelről szóló törvényjavaslatot a kamara a biztossághoz utalta, melly oda nyilatkozott, hogy a költségvitel „kemény gáncsot érdemel.“ — Május 13-án jött tehát ezen törvényjavaslat vitatás alá, s elsőben Salverte ur keményen kikelt az ellen, hogy a ministerek által 1833ban kívánt milliók az akkor javaslatba hozott művekre elégségesek nem voltak. August ur kikelt az ellen, hogy a Sz. Magdolna egyház, — a „dicsőség temploma“ helyett most közönséges egyházzá építetik, s mint olylan Szajna megye s Páris költségei közé tartozik. A természettörténet Muzcumán minden el van kontaritva, s ott igazi palotát építettek majmok számára; (kaczaj) Igen is, orang-outangok s nőmajmok számára; bár inkább az emberi nyomorúság enyhítésén dolgoznának, hogysem orang-outangok nevelésére s tenyésztésére olly fényes épületeket emelnek. — (Iszonyu kaczaj.) — Jacqueminot ur a törvényjavaslat mellett a ministerium részére szólott s védelmezte az eddig tett költségeket, valamint a megjavasoltakat. Beszéde némi benyomást okozott, de a vitatás 14-re halasztatott. A követház 14-iki ülésében maga Thiers ur a ministertanács elnöke szólalt meg, s ügyekezett megmutatni, hogy a követház által 1833ban megajánlott hitelt át nem lépte, mert mindenütt, mihelyt valamely egyes műnél a megajánlott összeség elfogyott, megszüntette a munkát, s pedig olly okoknál fogva, mellyeket sem előre nem láthatott, sem szabad akaratjától nem függöttek, annál is inkább, minthogy minden kidolgozott terv mellett sem lehetett egészen csalhatlan. — Végre határozatosan ellenmondott „a kemény feddésnek,“ — mellyel a biztosság fenyegeté őt. Ha a kamara azt kimondja rá, kénytelen ugyan alávetni magát, de a világosan roszakaró biztosság szájából azt el nem tűri. Ő mindent elkövetett hazájaért, annak s királyának szentelte föl életét, s fájdalomosan veszi, hogy ennyi buzgóság, hódolás és törekvés után, mellyeket bizonyított, illy nemü vádak ellen kénytelen magát védelmezni. (Hosszan tartó tetszés.) Miután még néhány szónok ellene szólott, az általános vitatás bérekesztetett, s a törvényjavaslat 1 cikkellye, melly — 1,780,000 franknyi pótlék hitelt kíván a Magdolna egyház fölépítésére, némi vitatás után elfogadtatott. —

A király mintegy 20 szabad és rabszolgafogolynak, kik Martinique, Guadeloupe, Cayenne, s Senegal francia gyarmatok-

ban az 1834iki július Gról költ. klr. rendelés következtében fogságban ültek, e' büntetést névnapján elengedte. —

A' francia lapokban Franciaország külön részeiről olvashatni tudósításokat, melyek a' folyók rendkívüli áradásairól szólnak. Párisban is annyira feldagadt 's kiöntött a' Szajna, hogy a' Grevetér 's a' városház környékén több utca víz alatt volt. A' kár, melyet ezen áradás itt okozott, tömérdek. Egy fakereskedő három nap alatt 400 ezer frankot veszte. A' tuillériák kerte árka a' Concorde tér felé mind telvék vízzel. A' Szajna olly magasra hágott most, mint 1792ben 's rajta egy billárdot lehetne uszni látni, 's több egyéb butort. A' billárdot a' Carroussel-hidnál fogták ki. E' hidnál a' a' víz kevés híjjal a' boltok iveri felső részeig ért. A' gőzhajózás megszünt, mert a' gőzhajók a' boltok iveri alatt nem mehettek át, 9én a' víz azonban ismét apadni kezdte. Az áradás legfőbb magassága a' port royálnál 6 metre volt és 4 decimetre, 1740ben pedig 8½. St. Denis és Bezons alatt a' síkság tengerhez hasonló, mert egészen el van borítva vízzel. A' vizek kiáradása sokáig akadályozni fogja a' vasut munkáját Parisból Sz. Germain felé. A' Loire 's Loiret is igen nagyon kiáradtak; a' Loire Blois mellett 13½ láb magas. —

Hivatalos tudósítások szerint márt. 1től fogva ápril 15ig a' francia martokon harmincz hajótörés történt; 30 hajó veszett el terhestül, 's velök a' legénység egy nagy része mintegy 233 ember. —

Algierből írják, hogy két kalmárt 's egy asszonyt, kik Mitidscha síkra együtt kocsiáltak ki valamely telek megtekintésére, egy csoport hadschut megtámadott, 's a' hegyekbe hurcolt. A' kalmárok egyike, Müller, minthogy védő magát, vállaiha yagan-szurást kapott, 's egy lövést, mely czombját szétzúzta. A' hadschutok azonban, mint látszik, csak váltságdíjra tekintenek 's várnak, 's a' foglyokkal illőleg bánnak, mert Müller ur kívánságára Algierba orvoshoz folyamodtak, kinek szabad kíséretet is adtak; Beurré ur, a' spahik fő sebésze Algierből e' végre ki is indult. Mihelyt a' francia hatóság ezen eseményt megtudta, azonnal elfogatott egy arabot, ki a' hadschutok nagy befolyásu főnökihez tartozik, 's most kicserélést ajánlott. —

SPANYOLORSZÁG.

Mendizabal legújabb választó törvényjavaslata 40 cikkből áll 's lényeges pontjai ezek: minden tartományban 50 ezer lélekre jut egy követ. Hogy valaki választó lehessen, 25 eszt. kor, 's a' legtöbb adót fizetők osztályához tartozás kívánatik. Ez osztályon kívül választási joggal bírnak a' tartományak ugynevezett kapacitásai (foghatóságai) is, ilyenek az ügyvédek 's általánosan a' törvénytudók, orvosok (doctorok), sebészek, építésszek, festők, tanítók, mindenemű köztisztviselők, szárazföldi 's tengerhadi tiszték. A' tartományi küldöttségek felosztják a' tartományt választó kerületekre, minden választás nyilvánlag történik. Hogy valaki követ lehessen, spanyolnak, legalább 25 esztendőnek 's családfőnek kell lennie, 6 ezer real évenkénti jövedelemmel bírnia vagy 500 real adót fizetnie és semmi esetben sem szabad egyházi rendbe tartoznia. A' foghatósági v. kapacitási osztálybeli választó, követté lehet, habár csak 250 real évenkénti adót fizet 's t. ef.

A' procuradorházapr. 30iki ülésében a' kabinet elnök jelenté, hogy a' királyné a' klastromok eltörlése tárgyában hozzá intézett fölfrást fontolóra veendő. Parejo ur előadá, miként ő 20 más taggal együtt a' nemzeti javak eladását tárgyzó kir. rendelmény ellen protestált, 's e' végett kérelemlevelet is irt alá, 's noha ez a' ház intézkedési rendszeréhez képest három biztosság előtt megfordult, még sem engedték meg, hogy nyilvános ülésben tanácskozás alá vétessék. Ezért azután a' kabinetelnök kezébe tévük azt le, de ez, mint az intézkedési renddel (reglement) ellenkezőt, nem akará elfogadni, miért most kényelen protestálni. — Gamindéz és Florez Estrada urak pártolák Parejót. — A' procerék háza nyilván ellenzésbe tévő magát a' ministeriummal 's a' procuradorházzal, midőn a' nemzeti javak eladása ellen kikelvén 45 szóval 15 ellen elfogadá azon fölírást, melyben az e' tárgyra tartozó irományok előterjesztése kívánatik. Azonban Mendizabal a' küldöttségnek királyné elébe járulását nem engedé, hanem megígérte, hogy ő maga fogja a' kérelmet átnyújtani.

Május 6án a' ministerium keservesen megbukott a' procerék házában; a' ház ugyan is 45 szóval 15 ellen elfogadott egy a' regensnéhez intézett kérelemlevelet, mely így végződik: a' procerház alázatosan kéri ő fölségét, hogy tegyen rendeltést a' febr. 19iki 's mártius 9iki rendelmények sikerének felfüggesztésére (melyek a' klastromokhoz tartozó javak elidegenítését illetik); egyszerűs mind hogy a' mondott rendelmények késelem nélkül terjesztessenek a' ház elébe, hogy törvényes uton nyerjenek erőt. — Illy megbukás minden egyéb képviselotes országban a' ministerium fölhasználását vonta maga után. A' kérelmet 33 procer írta alá. Mendizabal kérte a' házat, hogy vesse félre e' kívánatot, mert általa czélt nem ér, hanem a' közügynek sokat árt; az említett rendelmények már különben is a' procuradorház elé vannak terjesztve. San Felices marquis azonban hevesen sürgeté a' kívánat fölterjesztését, mert ellenkező esetben a' kormánynak ideje lenne még számos telket elidegeníteni 's ezáltal a' nemzet érdekeit még inkább sérteni, mert csak a' házak joga a' nemzet javairól intézkedni, 's e' jog nem lehet néhány pénztözsérek martalékává. Mendizabal ellenben állítá, hogy e' kérelemlevél elfogadása által Spanyolország hitele tönkre tétetik. Gor hg erre azt válaszolá, hogy Spanyolország hitele csak akkor állandó erős lábon, ha a' mondott

rendelmények törvényszerűsége a' cortes szentesítése által is elismertetik. Mendizabal a' bizodalmi szavazatra hivatkozott, minélfogva neki hatalma van minden rendszabályt megragadni, melyek felelőség terhe alatt szükségesekeknek látszanak a' polgári háboru bevégszésére. — Ezt nagy morgás követé. — Azután kinyilatkozatá, hogy a' kormány, ha elleneszegül is a' kérelemlevélnek, azért annak elfogadását nem hiszi kabineti kérdésnek, melytől léte 's fenállása függene. Még Veraguas hg szólott a' kérelem levél mellett, 's Gil de la Cuadra ellene, és így a' ministert pártolva. Azonban a' minister csakugyan nagy kisebbségben maradt, 's a' procerék nyomban egy 11 tagból álló küldöttséget neveztek, mely a' kérelmet a' királynénak általnyujtsa, ki maj. 7én Madridba jött. Azonban Mendizabal kitudta vinni, hogy a' királyné a' küldöttséget ne fogadja el, hogy így ő maga nyujthassa át a' gyűlöletes kérelmet.

A' május 5én történt s. sebastiani ütközetről bővebb tudósításokat közlenek az angol hírlapok, melyek azóta folyvást tömve ez ütközet részletei körülményes leírásával 's azt illető levelezésekkel. Ezen tudósítások szerint a' megtámadás három osztályban történt, melyeket Reid, Chichester és Shaw generálok vezettek. Reid gen. a' mellébe veszélyes sebet kapott, valamint Tupper és Considine ezredesek is, Knight kapitány pedig, Chichester segédtisztje, agyon lövettet. Az angolok, Evans gen. jelentése szerint holtakban: 5 kapitányt, 5 hadnagyot, 5 altisztet 's 116 közlegényt vesztettek; megsebesült két osztálynok-general, három ezredes, két alezredes, kilencz őrnagy (major), húsz kapitány, huszonkét hadnagy, hét zászlótartó, 33 altiszt 's 594 közlegény; mind össze holtakban, sebesekben 's eltűntekben 823 emberre megy a' veszteség. Legtöbbet szenvedett a' vitéz hetedik ezred, Swan ezredes vezérlete alatt. Életkegyelmet egyik rész sem adott 's így foglyokról szó sincs. Az ütközet sikeréről tudósítások igen különbözök, mert Ernani mindeddig nincs az angolok kezében, mint azt eddig hívők, 's így a' carlositák mostanig folyvást bírnak legfontosb erősgüket S. Sebastian előtt. Az angol lapok azonban egyezően úgy vélik, hogy e' dicső példa bátorító hatással leend a' krisztinó seregre. — A' francia lapok ellenben gúnyolják és tépdelik az angol lapok e' nemzeti örömet, különösen a' National és Messenger. Ez utóbbi többek közt így csúfolódik: a' mai angol lapok teli vannak végtelen számu s. sebastiani levelezésekkel. Lehetlen csekély dolgoknak nagyobb fontosság színt adni, 's mindennapi történetekről magasb hangon beszélni. Egy tisztt, ki kalapját a' levegőbe emelé, hogy katonáit buzdítsa, nagy hőssé emeltetik 's róla az angol lapok bámulva beszélnek, mint a' waterlooi tettek fölül szoktak; minden hadnagykábol homérsi hőst csinálnak, 's az ütközet előtt mindenikkel egy egy beszédt tartanak. — „Mintegy 5000en voltak 's közülök több mint 600 elesett, innet látszik, milly vitézül harcoltak“ így beszélnek az angol lapok, pedig ez nem épen csalhatlan következtetés, mert az álgugolyó, ágyuval rakott sánczok ostroma közben, nem csak azokat éri, kik vitézül előre nyomulnak, hanem azokat is, kik mint macska forró kása körül, oldalvást sompolyognak 's remegve várják a' következt. — A' mi azonban e' hősi próza nagy lármájából világosan kitészik, egyedül az, hogy az angol segédsereg, miután szinte egy évig tartózkodik már Spanyolországban, csakugyan egyebütt is vesztett el embereket, mint a' kóroszákban és kórházakban, 's hogy ezáltal valóban szép győzedelmet nyert, de e' győzedelmet egyedül Hay commodore ályuinak köszöni. — Közlünk az angol lapok (Courier és Globe) tudósítási közül is némelyeket a' s. sebastiani ütközet tárgyában: S. Sebastian egy félszigeten fekszik, melyet Uru-mea folyó 's a' tenger alkotnak. A' szemközti fekvő Passages helységeli összeköttetését egy híd tartá föl a' mondott folyón, de ezt a' carlositák elrombolák, kik itt a' sz. ferencziek kolostorában 's a' szomszéd házakban sánczolák el magokat. Evans gen. első terve vala az ellenséget mondott helyzetében támadni meg; de mivel a' folyón gázlólhely nem volt, hidépítésre pedig a' kívánatú anyag híjánzótt, kénytelen volt az ellenség erősegeit támadni meg, melyeket az a' földszoroson épített 's melyek az Ernani vezető országot két oldalán messze terjedtek. Természet és mesterség egyesültek e' helyzetek erősítésére. Reggel három órakor kezdődött a' megtámadás (három osztályban, mint feljebb említünk). Az ellenség első védelmi vonala ellenállás nélkül elfoglalták, de a' második vonal megtámadásakor öldöklő tüzelést kezdtek a' carlositák 's a' megtámadókat háromszor visszanyomták, noha Evans gen. azokat újra meg újra a' tűzbe vezette. A' többi két osztály jobb és balszárnyon szinte előre nyomult a' szélső sánczok ellen, melyek egymástól szinte egy angol mérföldnyire feküdtek; de háromszoros próbatétük sikeretlen maradt, a' mit az ellenség heves ellenálltának 's az esőtől átázott föld csuszamlós simaságának tulajdoníthatni. Már tíz óra lön, midőn a' két angol gőzhajó Hay commodore parancslata alatt, Phoenix és Salamander nevéek, melyek 1300 embert hoztak az angolok segítségére, hatalmas tüzelést kezdtek a' carlosi erősegek ellen, 's jól irányzott bombalövésekkel olly nyílást törtek, melyen az angol csapatok könnyen benyomúlhattak a' sánczokba. — Ezen elválasztó pillanatban a' nap is előlépett a' föllegek közül 's a' várdombon álló s. sebastiani népet tiszta fényben mutatá, mely lelkesült riadozásokkal kísérté az ostromló katonák hurrahkiáltását. Így a' megfutamult ellenség minden bástyája elfoglalták 's következő napon le is rontaták. — Az ütközetben volt katonák száma, 1500 spanyol chapelgorri bele számításával, 4200ra ment. A' holtak és sebesek számát már közöltük. A' sebesek közt nagyobb rész nem forog halálos veszélyben. A' carlositák veszte-

ségét nem tudhatni, csak annyi bizonyos, hogy három főtisztjuk 's köztük az ismértes Sagastibelza, agyon lövettet. A' megöletett 's megsebesített angol tisztek arányfelett nagy számát annak tulajdoníthatni, hogy a' carlositák kétségbeesett ellenállása 's tüzele az ujoncz katonákat rendtelenségbe hozván, különböző ezredek katonái úgy összevegyültek, hogy csak a' magokat fölládozó tisztek lelkes példája vihatá ki a' győzelmet. Az elkeserültség olly nagy volt, hogy foglyok épen nincsenek, mert mindent, kit csak lehetett, agyon vágtak 's löttek a' neki bősüzt felek. A' s. sebastiani lakosok, e' győzelem sikerének örülve, olly gondosan ápolgatják a' sebesekeket, mint előbb gondatlanul 's szeretetlenül elmulaszták ezt. Öt álgyu 's egy zászló a' diadal' jelei, haszna pedig az Ernani felett levő dombok megüllése, 's az ellenségnek (maj. 6án) Ernani túl hajtása. — Máj. 10éről Bayonnéból így írnak: mi ismét azon tespedésbe estünk vissza, mellyben május 5e előtt valánk, 's az utolsó álgyulövés óta egy léptet sem haladtunk előre. Evans gen. a' nagy veszteség által, mellyet szenvedett, megtanulta, hogy nem jó olly ellenséget könnyelműen megtámadni, melly minden kis földet rendkívüli vitézséggel ótalma. A' két ellenfél szemközt áll egymással s. Sebastian előtt, 's Hay commodore álgyui segedelmé nélkül, mellyektől a' carlositák csakugyan félnek, ezek már hihetőleg próbát tettek volna az angolokat a' várba visszanyomni. Evans gen. segítségére vár. — Tegnap óta sokféle hir szárnyalt több izbeli ütközetekekről, mellyek Biscayában és Estella körül történtek volna.

Carlosita lakók is megvallják, hogy S. Sebastiannál vesztettek a' carlositák, ámbar maga a' veszteség is csak újabb dicsőséget árasztott fegyvereikre. Vezérük Sagastibelza, az ütközethen elesett, 's tetemei május 5én vitettek keresztül Leysába mint születéshelyére; özvegye 's gyermekei követék a' koporsót, kivüle a' többi elestek közt nevezetes még d. Pacheco Ibero. A' carlisták egyébiránt ütközethen után mingyárt erősödést kaptak, 's a' megmaradt rész háborítatlan eljuthatott Ernaniába, melly felé csakugyan mindnyájan vonultak is. A' Gazette de France állítása szerint Evans angol serege Vensába nem birt benyomulni, se Miramonon tul nem jött, melly utóbbi hely a' S. Sebastiani fellegrvár álgyui körébe esik. Majus 6ikaig este semmi további változás nem történt a' két ellenfél állomásiban, sem újabb ütközethet.

A' gibraltari angol kormányzó minden ott tartózkodó carlositának megparancsolta, hogy a' várost hagyják el. Úgy hiszik, hogy Olaszországba vitetendnek. — Saragossai irás szerint a' carlositák száma Alsó Arragoniában szemlátomást növekszik 's most legalább 12 ezer emberre megy. — Bourdeauxból azt írják, hogy a' brit kormány a' cataloniai és valenciai partokon fekvő tengeri ereje parancsnokinak hasonló parancsot adott, mint előbb Hay commodorenak a' baski parton.

Bayonnei levél szerint (a' Messengerben) d. Carlos parancsot bocsátott volna minden vám-hivatalhoz a' spanyol széleken, hogy az ő fő hadiszállásáról menők közül senkitse bocsássanak át Franciaországba; 's mind e' mellett Cruz-Mayor d. Carlosnak volt minisztere mégis átjutott Bayonnebe. — Madridból majus 3iki levél szerint Chacon urnak tengeri ministerré lett kinevezetéseivel a' ministerium végre kiegészült. — A' spanyol statusadósság, a' kormánynak egy közelebb nyilvánított oklevele szerint mindössze 5,108,222,919 realra vagy is 1,277,055,729 francra megy.

Hiv. tudósítások szerint a' katonaszédés alkalmával bejött váltáságpénz 35,600,000 reált tesz. — Madrid népessége a' váltótörvény adatai szerint 221,800 lélekre megy; az egész tartományé 364 ezerre, kik 7 követet választanak. Minden spanyol birtok összesen 239 követet választ.

PORTUGÁLIA.

A' rendkívüli cortes majus 29ére van összehívva. A' benne előfordulandó tárgyak lesznek: a' pénzügyi budget, elhatározó törvények a' hypothekák 's egyéb körülmény-parancsolta, sürgetős tárgyak fölött. — Az új pénzügyi minister Silva Carvalho rendeletei köz megelégtülést vontak magok után Lissabonban. Tárcaja átvéte után 3 órával közhírré tette, hogy képes a' statusiszteknek háromnapis zsoldot kifizetni; egyszersmind, hogy az őt hivatalában megelőző pénzügyi miniszternek a' cortes által engedett teljes hatalommal, minél fogva az nagyszámu kincstári váltó czédulákat bocsáthatott volna ki, élni semmi esetre nem fog. Ez 's más hasonló eszközök által a' köz bizodalmat annyira megnyeré, hogy azon személyek, kik Campos ministersége alatt a' „Leiziria“ név alatt ismértes Tajó melléki statusbirtokok 2500 contóért megvételére kedvüket vesztették, most szivesen ajánlják ugyanazt. Ily körülmények közt az ujminiszterek hatalmában áll az ország szomorú pénzügyi állapotját léptenként javítani. —

NÉMETORSZÁG.

Leon püspök, don Carlos híve, kit Franciaországban elfogtak, 's a' francia határszélekig kísérték, ott szabadon bocsátott, 's most Frankfurtban van, 's Durand ural, a' „Journal de Frankfurt“ szerkesztőjével értekezik, kiről tudva van, hogy don Carlos jogainak védelmezője. — Strassburgban hivatalosan tudára adatott, hogy többé a' francia kormány engedelmé nélkül a' francia határt át ne lépje, különben kellemetlen következtéseket húzand magára. — Kiséretében van de los Valles báró, don Carlos ismért ügyviselője. —

Poroszországban figyelmet gerjesztenek főképp azon tulságok az oktatásban, mellyekre Lorinser tanácsnok eszmélteté a' közönsé-

get. A' gyermekek egészsége szerfölött szenved azon erőtetés által, mellyel korán szellemi munkákra, 's gyakran a' legelvonatbakra sorítják őket. Ily ismértek összehalmozása az itélet kifejlése előtt gyakran, sőt többnyire elpulyítja 's törpíti a' szellemet, a' helyett, hogy táplálná 's erősítené. Lorinser orvos tanácsnok megjegyzi, hogy Poroszországban egy úgy nevezett primanus (humanista) gyakran többet tud, mint egy spanyol tudós; de az itélet tehetség, a' kedvélly (Gemüth), 's érzék rovására az élet 's emberri jóllét fontos tárgyai iránt.

Stuttgart környékén is, valamint a' Neckar völgyben mind elfagyott a' szőlő 's az épen virágzásban volt gyümölcsfa. E' szerencsétlenségkülönösen maj. 10én történt, mellynek reggelén a' hőmérő egész a' fagypontra szállott le. A' gabonának mindazáltal még eddig nem ártott. —

Berlinből jött hírek szerint: a' francia királyi hgek folyvást ott mulatnak. Május 17én 10 és 11 óra közt kezdődtek reggel az idei tavaszi gyakorlások, mellyeken természetesen a' francia herczegek is megjelentek. —

Aachenből majus 11ről e' czim alatt: „Fontos hirmény vasut-vállalkozásokra“ — jelentik, hogy Rösler, aacheni vízepítés-felügyelő a' porosz kormánytól szabadéket nyert azon találmányára, mellyel: „a' terhek vasutakon meredekek magasokon is átszállítatnak.“ — Ez annál fontosabb, minél inkább tudva van, hogy a' porosz kormány nemcsak arra tekint illy találmányokban, hogy észlelesen helyesek 's tettelesen kivihetők, hanem hogy egyszersmind hasznosak legyenek.

NÉMETALFÖLD.

A' németalföldi lapok különösen nyilatkoznak a' belga-hollandi ügyben. Az amsterdami Handelsblad april 30kán a' pénzügyi miniszternek szavait bírálja, ki a' general-statusok ülésében a' kormány egyszivü akarátjának nyilatkozatát, hogy az utolsó csepvért 's az országos kincstár utolsó fillérét is kockára teszik inkább, mintsem Németalföld annyira lealacsonyítsa magát, miként azt ellenségei ohajtani látszanak. A' nevezett lap megjegyzi erre: az ország lealacsonyításának elhárítására ugyan bizonyosan mindent fognak áldozni; de ha ez csak annyit tenne, hogy inkább mindent merjenek vagy kockáztassanak, mintsem a' luxemburgi vitályos kérdésben engedjenek, akkor előre örül annak, hogy e' kérdés a' general-statusoktól függ, melly elég világosan kifejezte már rosztalását a' mostani állapot tova tartásán. —

SVÉDORSZÁG.

A' Hamb. Correspondent a' svéd-norvégi kir. követség részéről fölhatalmazottnak nyilatkozik azon, több svéd ujságból az ő saját lapjaiba is fölvetett hírek a' svéd tengerészeti készületeiről, 's annak mire czélzásáról annyiban megczáfolására, hogy ezen készületek egyedül gyakorlási harcjátéka czélzanak. Többször említték már az angol lapok, hogy az orosz kabinet a' svéd kormányt részére akarja hódítani, 's barátságát keresi a' végből, hogy, ha netán Anglia 's Russzia közt háboru találna kiütni, Svédország utját állaná azon angol hajóhadnak, melly a' német v. balti tengeren, Oroszország nyugoti részeit ostromlani indulhatna, 's könnyen magát sz. Pétervárt is tűzhetné megtámadása czéljául. Azonban oda is magyarázhatni a' svéd készületeket, hogy Svécziának azon esetben, ha Anglia Russziával háboruba keverednék, legjobb alkalma lenne visszafoglalni azon tartományokat, mellyeket Oroszország hajdanta elcsikart tőle. —

TÖRÖKORSZÁG.

A' szultán Ahmed Fethi Feriket, ki kevéssel ezelőtt bécsi rendkívüli küldetésében Pesten is megfordult, r. követévé nevezé a' bécsi cs. udvarnál. Az eddigi bécsi ügyvivő a' fényes porta részéről, Maurojeny, pedig követségi tanácsos czimvel járuland mellé. — Virágvasárnap olvastattak el Servia minden templomiban a' jerusalemi patriarcha áldó 's köszönő levelei Milos hgezh, ki Konstantinápolyban voltakor a' szent sirnak 500 ezer piastert ajándékozott; ezenkívül az athosi kolostor előjárójáé is, mellynek ugyan e' fejdelem 100 ezer piastert ada. Ez alkalommal több viszon-ajándék osztatott ki Milos népe közt, u. m. szentelt gyertyák, olvasók, szalagok 's a' t

Gabonár vidéki városink piaczin; pozs. mérője váltó garasban.

	buza	kétszer.	rozs	árpa	zab	kukur.	hóla.
máj. 13én Arad	65	36	35	32	22	24	—
„ 14én Győr	80	50	40	36	32	55	60
„ 14én Miskolc	90-85	70-65	50-45	38-32	26-20	42-38	130-120
„ 14én Baja	70-60	43-37	33	25	21	30	43
„ 11én Pécs	55	40	35	—	27	35	—
„ 17én Debreczen	100-75	70-55	46-40	—	—	56-40	70-50
„ 19én Mosony	105-70	56-46	52-45	50-44	40-32	54	—
„ 19én Losonc	120	—	65	55	27	—	—
„ 20én Uj-Bocso	80-70	65	—	30	30	45	—
„ 21én Sz. Fejérvár	90-80	68-60	56-52	46-44	36-34	50-48	—

Gabonár: majus 27dikén Pesten Tiszta buza 100 — 93 1/3. Kétszeres 70 — 63 1/3. Rozs 56 2/3; — 53 1/3. Zab 40 — 38 2/3 — 34 3/4. Kukuricza 56 — 53 1/3 — 46 2/3.

Pénzkelet: majus 25ikén: 5 pCtes statusköt. 104 1/32; — 4 pCtes: 99 7/16; — 3 pCtes: 75 2/3; — 1820iki; — 214 3/4; — 1821iki: — 141 3/4; — 1834iki: — 573 1/8; magy. kir. kam. 13/4 pCtes köt: — 46 3/4.

Dunavizállás: majus 26kén: 6' 10" 0" — 27kán 7' 3" 6" — 29kén 7' 8" 0"

Előfizetési Híradás.

Magyar Országának statistikai 's geographiai tekintetben való megismeretetésén, mind a' régiebb, mind az újjabb időkben annyi érdemes férfiak dolgoztak, hogy bizonyosan ki idejét 's pénzét nem sajnálotta, az eddigiekből is elegendő tudományt szerezhettek magának; 's ha az Idegenek Hazánkat terra incognitának nevezik, avval valóban csak tulajdon tudatlanságokat árulják el. Azonban mivel minden statistikai geographiai munkákat természet szerént az Idő nagyon megváltoztat; továbbá mivel ezek soha tökéletesek nem lehetnek — a' Szerző maga mindent nem láthatván, hanem kénytelenítettven mások szemével is nézni: nem tartottam éppen szükségtelenné Hazánknak statistikai és geographiai leírását anyai nyelvünkön újjra kidolgozni, 's használván minden eddig ki jött munkákat, több Törvényhatóságoktól, 's érdemes Hazafiaktól beküldött Tudósításokat, számos Kéziratokat, végre tulajdon tapasztalásomat — egy olyan leírást készíteni, melly mindenek közt legkiterjedtebb, 's ha nem is legtökéletesebb, legalább legérdekesebb légyen. — Ezen czélmot húzamos esztendőök után valamennyire elérvén, jelenthetem a' nagy érdemű Közönségnek: hogy Kéziratom illy czim alatt:

„Magyar Országának 's a' hozzá kapcsolt Tartományoknak mostani állapotja, statistikai és geographiai tekintetben“

nyomtatás alá készen áll.

Az Egész 7 Kötetekre osztatik, 's mintegy 240—250 nyomtatott ivnyire fog terjedni. Tartalma és elrendelése rövideden imez: az első Kötet magába foglalja a' Dunántúli Kerületet, a' második a' Duna-mellyékit, a' harmadik a' Tisza-mellyékit, a' Jász és Kún Kerületeket; a' negyedik a' Tiszántúlit, 's a' Hajdú Városokat; az ötödik Tóth és Horváth Országot, 's a' magyar Tengerpartot; a' hatodik a' Határőrző Vidéket, a' hetedik a' közönséges Statistikát. Minden Vármegyének legelőbb is Statistikai átnézete küldetik előre 17 cikkelyekben, mellyek ezek: 1 §. Fekvése, 's Határjai. 2 §. Nagysága. 3 §. Természeti tulajdonsága. 4 §. Hegyek. 5 §. Folyóvizek, Tavak 's a' t. 6 §. Ásványos vizek. 7 §. Termékei: a) a' Növények, b) az Állatok, c) az Ásványok országából. 8 §. Lakhelyek és Lakosok. Ezen cikkelyben ki lesz téve: hogy mennyi a' magyar, német, vagy vegyes helység 's a' t. a' Népeesség nem csak Vallás, hanem Nyelv szerént is számszerént tétetik ki; így szinte a' különböző Hitűek Parochiainak vagy Ekklesiáinak száma. 9 §. Szorgalom, Mesterség, Gyárók. 10 §. Kereskedés. 11 §. Oskolák 's Nevelő Intézetek. 12 §. Katonaság, az az: a' Megye hova adja Újjonczait, mennyi Gyalogság, vagy Lovasság szokott rendszerént kebelében feküdni 's a' t. 13 §. királyi Hivatalok. 14 §. Jobbágytelkek, Porták. 15 §. Nemesség, Uradalmok, Birtokbeli különbség a' Lakosok száma után felvéve, 's a' nevezetesebb Birtokos Familiák előszámlálása betűrendben. 16 §. Magistratus. 17 §. Politikai Felosztása. Ezután jön a' királyi Városoknak, majd a' Megyének topographiai leírása Járások szerént, úgy hogy minden Mező-Város, Falu, vagy népes Pusztá egyenként iratik le, 's fekvésén, természeti tulajdonságain, mostani Földes Urain kívül, a' Lakosoknak száma Vallás és nemzet szerént tétetik-ki, a' nevezetesebb helyeknek pedig rövideden Történetei is érintődnek.

Ezen nagy kiterjedésű munka Kötetenként adatik ki, 's az első Kötet a' Trattner-Károlyi Könyvnyomtató-Intézetében már sajtó alatt lévén, a' reánk jövő Augustusi Pesti Vásárkor 30—32 ivnyi nagyságban, 's lágy borítékban kötve okvetetlenül megjelenend; a' többi hátralévő Kötetek pedig egymásután folytában, minden Pesti Vásárkor egyenként. Előfizetési ára az első Kötetnek 2 f. pengő pénzben; a' többi Kötetek árát majd az Előfizetők mostani mennyisége határozza meg. Az Előfizetési határidő 6dik Juliusig terjesztőd-
vén ki, mind azon Hazafiak, kik ezen költséges Munka kiadását bizodalomokkal elősegíteni kívánják, alázatosan megkéréttettek: méltóztatnának az első Kötet' árát a' lejjebb előszámlálendő könyvárosoknál vagy könyvkötőknél a' kiszabott napig lefizetni, 's egyszerűsmind neveiket 's czimjeiket is bejelenteni, hogy így ezek még idejében az első Kötet végén kinyomtatódhassanak.

Egyéberánt minden legkisebb bizodalmatlanság eltávoztatására szükségesnek tartom kijelenteni: hogy a' pénz mind addig a' Beszedő Uraknál letéve marad, míg csak a' Munkának valódi megjelenése — a' Hirlapokban közönségessé nem tétetik; 's ezen rendet a' többi Kötetekenél szinte szorosan megtartom — nem czélozván egyébre Előfizetési Hirdetésemben — mint arra, hogy illy költséges Munka kiadásában, valahogy tetemes kárt ne szenvedjek.

Előfizetést szedő Könyváros és Könyvkötő Urak.

Aradon: Bettelheim Testvérek.

Baján: Ns Lévy Ádám.

Balassa Gyarmaton: Ns Lévy Sándor.

Bécsben: Cseremiszký Miklós, Bölcselkedés Doktora.

Besztercze Bányán: Eisert Sámuel.

Debreczenben: Csáthyné Örökösei.

Egerben: Plank Ferencz.

Eperjesen: Schmid és Benczur Prof.

Esztergam: Szigler János.

Sz. Fejérvár: Ráder Alajos.

Győrben: Schwaiger András, Wallnerné.

Gyula: Barna Péter.

Kaposvár: Hagelmann Péter.

N. Kanizsán: Vajdits János.

Kassán: Csernetzky és Wigand.

R. Komáromban: Szigler Antal.

Kőszeghen: Reichhard Károly.

Kolozsvárott Erdélyben: Tilsch és Fija.

Makón: Bartha Mihál.

Miskolczon: Striberny János.

N. Károly: Ns Gönyei Pócs Gábor.

N. Szombatban: Wachter Bódog.

N. Váradon: Ns Vári Olvasztó József.

Nyitrán: Szigler Mihály.

Pápán: Kelemenné.

Pozsonban: Landes és Schwaiger.

Pesten: Eggenberger, Hartleben, Heckenaszt,

Kilian, Müller.

Pécselt: Gundl és Weidinger.

Siklós: Tóbi Antal.

Szegzardon: Gyűszű István.

Sopronban: Jents András.

Szegeden: Kibling József.

Szombathelyen: Zsoldos István.

Temesvárott: Polatsek Antal.

Veszprémben: Vázsonyi István.

Zomborban: Gottlieb Márton.

Zágrábban: Suppán Ferentz.

A' ki 10 előfizetőt szerez a' 11^{dik} példányt ingyen kapja.

A' fentemlített Urak tisztelettel kérettetnek, hogy az előfizetők' neveit Trattner és Károlyi Könyvnyomtató-Intézetének bejelenteni ne terheltessenek, hogy a' szerint a' Példányok száma kozzájok küldettethessék. —

Pesten, Május 26. 1836.

Fényes Elek.

Előfizetési jelentés.

Alólirt bizodalmasan jelentem tisztelt hazámfiainak, hogy e' munka: „*Bezerédy Gergely versei*“ a' királyi könyvvizsgálótul aláírva, készen áll a' nyomatásra, mellynek szellemi tartalma: honszeretet, barátság, szerelem, és anakreoni dalok, 's mind e' egyes versek részint eredetiek, részint görög, angol, és franczia jelesb költőkbül fordítvák, a' versekhez egy eredeti, 's fordított prósaí függelék járul; melly mű hogy világra jöhessen, kérem hazámfiat, azt előfizetéssel, példányát bekötve 1 pengő forinttal számítva, segítni kegyeskedjenek. Az előfizetés' beszédésére, 's minél előbb Pestre hozzam *bérment* szállítására általam hazafiui indulattal megkéretnek e' t. cz. Urak, mint a' magyar literatura' barátai:

Somogyban: t. Bogyay Péter Táblabiró, t. Somssich Pál, és Gaal Pál Aljegyzők,
t. Sárközy Sándor Adószedő, és t. Pataky János Táblabiró.

Pesten: t. Szentkirályi Móricz Fő-Jegyző, és t. Vataj Gida Eskütt.

Baranyában: t. Geyer János Hites Ügyvéd.

Bácsban: t. Piukovics Ágoston Aljegyző, és t. Dévay Imre Sz. Biró.

Tolnában: t. Dőry Fridrik Alügyvéd.

Zalában: t. Bogyay Lajos, és József Táblabirák.

Vasban: t. Bertha Antal Aljegyző.

Sopronban: t. Konkoly Lajos Fő-Biró.

Győrben: t. Takács Sándor Fő-Biró, és t. Szabó Béla Ügyvéd.

Veszprémben: Fő Tiszt. Szalay Imre Kanonok, és t. Markus Lajos Aljegyző.

Komáromban: t. Sárközy József Sz. Biró.

Nógrádban: t. Kacsokovics Dénes Alügyvéd.

Fejérben: t. Polimperger Lajos Táblabiró.

Biharban: t. Thurzó Ignác, és Sárváry Daniel Ügyvédek, Lovassy László Királyi Táblai Jegyző, 's t. Kádár István Reformatus Predikátor.

Temesben: t. Szabó József Fő-Biró.

Pápán: t. Stettner György Professor — Urak.

A' többi t. Vármegyékben, az előfizetés' *bérment* megküldése' tekintetéből, a' második Aljegyző Uraknak hazafiui szivességökhöz folyamodom. A' munka' kijövetelének határideje, ha a' megkivántató költség öszvegyürend, e' folyó évi augustusi pesti országos vásár.

Lakásom Váci utca 52 szám.

Pesten Május 24. 1836.

Bezerédy Gergely, m. h.
Hites Ügyvéd.

